

„Soča“ izhaja vsak petek in velja
pošto prejemana ali v Gorici na dom
poštjana:

Vse leto 1.40
Pol leta 2.20
Četrt leta 1.10

Pri oznanilih in prav tako pri „pu-
stanih“ se plačuje za navadno trislop-
no vrsto:

8 kr. če se tiska 1 krat
7 " " " " 2 " "
6 " " " " 3 " "

Za večje črke po prostoru.

SOČA

Pornesne številke se dobivajo po
8 kr. v Gorici v tobakarnici v go-
sposki ulici, blizu „treh kron“, na
starem trgu; in nunski ulici; v Ajdov-
ščini pri trgevcu g. Dolencu

Dopisi naj se blagovoljno pošiljajo
uredništvu „Soča“ v Gorici v Hilarijanski
tiskarni, naročnina pa opravištvu „Soča“
Via Rabatta (Rabatišče) št. 20.

Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj
se blagovoljno frankujejo. — Delalcem
in drugim nepremočnim se naročnina
zniža, ako se oglase pri uredništvu.

Kaj bi hranilnice morale biti, pa niso.

Naši slovenski poslanci dr. Vošnjak, Klun pa dr. Toukli, združeni z nemškimi konservativci, so tudi opozorili ministra grofa Taaffeja na sedanje hranilnice, ki so pozabile na to, kar bi po svojem prvotnem namenu biti morale. Prvotni namen hranilnicam (špar-kasam), v pravilih izražen, je: 1. navajati delavce in sploh menje premožne ljudi k varčnosti in štedljivosti, da svoje male prihranjene denarje nalagajo obrestinostno, da si sčasoma pomorejo do nekolikariga kapitala, in 2. da brez obresti v listnicah, omarah in kasah založeni kapital izvajajo v obrestinosen in sploh koristen promet. Toda pri tem posredovanju in delovanju bi ne smele z denarjem tako barantati, da bi se same brez mero bogatile ter le na lasten dobiček gledale. Samo toliko bi smele dobička za sebe pridržavati, kolikor uprava stane, t. j. uradniki, oskrbniki, davki itd. Vse drugo bi moralo na korist obračati, se kapital upotrebujočemu občestvu. Vsled tega bi se morali denarji v hranilnicah založeni zopet izposojevati z večinoma in najprilje manjšim posestnikom in obrtnikom, to pa proti mogoče majhnim obrestim in lehkim pogojem odplačevanja. Dolžnikom bi se moralo s posojili resnično pomagati, da si stanje zboljšajo! To je prvotni in pravi namen hranilnicam. Zavaljo tega so se osnovala in gledé na to bile so od vlade dovoljene.

Temu lepemu namenu so se hranilnice zvečinoma izneverile. Postale so denarstveni zavodi, kateri gledajo le na lastni dobiček, na hitro obogačenje. One ugajajo zlasti trgovcem, katerim pogosto posojujejo proti manjšim obrestim ali vsaj manjšim stroškom, kakor gruntnim posestnikom. Časih ne vedo kam z denarji ter kupujejo državna dolžna pisma, vrednostne papirje. Ravnateljji iščejo vso svojo čast v tem, ob koncu upravnega leta svetu naznanjati, da so toliko in toliko prigospodarili. Zlasti težijo vse hranilnice na to, da založijo mogoče velike rezervne zaklade ali fonde. Redko kedaj pomislijo, koliko žuljev, trpljenja in skrbi da je stalo uboge delavce, obrtnike, zlasti pa kmečke ljudi, predno so jim toliko denarjev nanosili. Marsikateri kmet dolžnik moral si je zadnji krajcar od ust proč vzeti, da je hranilničnega advokata vtolažil. Mnogo pa je tudi takšnih nesrečnikov, katere so hranilnični denarji popolnem odrli in po dražbi s posestva zapodili. Toda hranilnični rezervski fondsi se med tem množijo, da iz njih denarjev zajemajo in darujejo v raznovrstne namene; le na uboge dolžnike se nihče ne zmisli. Ti morajo zmerom previsoke obresti plačevati in kot lačne vrane sitim jest nositi. Ptujška hranilnica ima v rezervnem fondu nakupičnih 92,142 fl., celjska 181,183 fl., mariborska blizu pol milijona. Poslednja datuje po pravilih obresti tega fonda že pet let Mariborskemu mestu, do sedaj v kup 101.540 fl. To so lepi denarji, pa hranilničnim dolžnikom, ne koristijo nič. Koliko težav, koliko stroškov pa hranilnice delajo posestnikom, predno jim denarjev proti intabulaciji posodijo, to je obče znano in zlasti slovenske narodnjake prisililo skrbeti za posojilnice. Te bi veliko leži dobrodejno delovale, ko bi jim hranilnice in drugi denarstveni zavodi, zlasti pa avstrijsko-ogerska nacionalna banka, dajali denarjev proti nižjim obrestim na razpolaganje. Toda tega ne storijo, dokler jih vlada ne prisili, kar so omenjeni poslanci tudi dognati nameravali.

Minister grof Taaffe je poslancem precej odgovoril in razložil, da tudi vlada pri posojilnicah priznava namen pomagati manjšim posestnikom in obrtnikom z lehkimi posojili. Zavaljo tega je tudi po deželnih namestnikih ukazala obresti znižati. In res, od 327 hranilnic je 118 hitro obresti skrčilo na 5 procentov. (Med temi je tudi Mariborska hranilnica, ki je hvalevredno in hitro sklenila od vlog plačevati 4 od sto, a jemati od posojil 5 od sto.) Naposled je minister obečal v tej zadevi še dalje posredovati v korist gruntnim posestnikom in manjšim obrtnikom! S tem še prevažna reč ni vseskozi ugodno rešena, vendar sprožena. Za to pa gre hvala vrlim poslancem

slovenskim in konservativnim; liberalci pa se za kmeta pobrigajo samo ob času volitev!

„Slovenski Gospodar.“

Poročilo šolskega (naučnega) odseka o petičjih za vpeljavo slovenskega učnega jezika.

(Konec.)

Da se v prvi resoluciji. l. 1880 to ni posebno naglašalo, to ni nikak protidokaz; izrekoma se ta točka ni omenjala le iz tega vzroka, ker se je mislilo, da je potreba popolnega znanja nemškega jezika umevna ob sebi. In če sedaj v resoluciji, ki se naslanja na sklep od l. 1880 in katero ravno šolski odsek predlaga visoki zbornici, ta točka ni izražena, konstatirati je na tem mestu, da je bil odsek popolnem prepričan, da bode naučna uprava to smatrala kot samo ob sebi umevno.

Da se slovenskim dijakom omogoči pridobitev znanja nemškega jezika, treba je da nemščina po vseh razredih na srednjih šolah ostane obligatni učni predmet. Ko bi to ne zadostovalo, naj bi se še jeden predmet poučeval v nemškem jeziku, morda počenši od II. ali III. razreda. Tudi bi se pri prevajanjih iz latinščine in grščine utegnulo ponavljati v nemščini. A to so le migljaji, o katerih shodnosti bodo pretresovale kompetentne šolske oblasti.

II. Kar zadeva učiteljska izobraževališča v Ljubljani in Mariboru in izobraževališče učiteljic v Ljubljani, mora se pri tesni zvezi med učiteljišči in ljudsko šolo, za katero se pripravljajo učitelji in učiteljice, smatrati kot neovrgljivo pravilo, da mora tudi tu tisti jezik biti glavna stvar, v katerem bodo učitelji morali delovati v svojem prihodnjem poklicu. Ker se pa tudi glede gojencev na teh zavodih ne sme prezirati važnost znanja nemškega jezika, in kakor svedoči dostavek poslanca Vošnjaka od l. 1880 tudi nikakor ne prezira, bi se v tej zadevi moglo skrbeti s tem, da bi ostala nemščina skozi vsa štiri leta na teden po štiri ure obligatni učni predmet in da bi se razen tega še jeden predmet prednašal v nemškem jeziku.

Glede imenovanih učiteljskih zavodov je pripomniti, da je c. kr. vlada po nagibu visoke zbornice v večkrat omenjeni resoluciji, z ukazom leta 1881 slovenskemu jeziku na obeh učiteljiščih v Ljubljani naklonila več obzirnosti, nego prej. Poučuje se namreč v tekočem letu na učiteljskem izobraževališču v Ljubljani pri prvoletnikih verouk, slovenski jezik, matematika in naravoslovje v slovenskem jeziku; v drugih razredih pa, izimši verouk in slovenščino, poučuje se nemški. Na izobraževališču za učiteljice v Ljubljani je slovenščina učni jezik za verouk in slovenščino v vseh razredih, za matematiko in ženska ročna dela pa pri prvoletnicah. Vsi drugi predmeti predavajo se v nemščini.

Ker je šolski odsek takega mnenja, da treba storiti v tej zadevi še daljnjih korakov, tedaj predlaga visoki zbornici tudi glede zavodov namenjenih izobraževanju učiteljev in učiteljic za slovenske ljudske šole, naj se povabi c. kr. vlada, da se tudi na teh zavodih uvede slovenščina v širjem obsegu, nego do sedaj.

Da je slovenščina sposobna tudi v pomnoženi meri kot učni jezik na srednjih šolah in učiteljiščih, je brezdvomno, ako se stvar razmotruje brez pred-sodkov. Faktum je to, da se je ta jezik po svojem bogastvu v oblikah in po svoji izobrazljivosti skazal jako sposobnega in gibčnega za literarne in znanstvene namere.

Posebno svedočijo že obstoječe učne knjige, da je slovenski jezik popolnem pripraven biti glasilo pouka na srednjih šolah in učiteljiščih. Upati se sme na dalje in biti preverjenim, da bodo, ako podpomore blagovoljnost vlade, v kratkem zagledale bel dan učne knjige, katerih sedaj nedostaja. Tako je poročevalcu znano, da se n. pr. popolni latinski in grški slovar skozi več let prireja po večjih strokonjakih in da je

sedaj uže gotov za tisk; drug po svoji temeljiti omiki in po svoji didaktičnej sposobnosti odlikujoč se strokovnjak pričel je grško slovnico in grško knjigo za vaje; in še več družih učnih knjig se pripravlja. Iz-podbuja vlade v tem oziru imela bi brezdvomno naj-boljši vspeh.

Če se omenja, da sedaj ni še slovenskih knjig za vse predmete in vse razrede, ne sme se prezirati, da pri jako omejeni rabi slovenskega učnega jezika ni bilo nikakega nagiba, pisati šolske knjige, in da je ravno ta razlog za marsikatero veljaka bil odločilen, da ni pisal šolskih knjig, kakor tudi, da založniki niso hoteli pospeševati šolske literature, ker niso znali, kako razprodajati založena dela. Izreči se sme preverjenje, da bode slovenski narod po svoji inteligenci, svoji energični vztrajnosti in požrtvovalnosti v ugodnih razmerah in po blagovoljni pripomoči vlade v kratkem izpolnil praznoto v šolski literaturi.

Na podlagi predstojajočih razlogov predlaga šolski odsek naslanjaje se na uže leta 1880 sprejeto resolucije, visoka zbornica naj sprejme naslednji resoluciji.

„C. kr. vlada se pozivlje opetovano, da na srednjih šolah na državne troške vzdržanih v de-želah, kjer bivajo Slovenci, za učence slovenskega jezika ta jezik vpelje kot učni jezik po razmeri obstoječih učnih pripomočkov, in c. kr. vlada se ob jednem pozivlje, da v Ljubljani z enakimi o-ziri ustanovi samostalno slovensko gimnazijo, v Lju-bljani obstoječo utrakvistično urejeno gimnazijo pa preustroji v gimnazijo z izključno nemškim je-zikom.“

„C. kr. vlada se pozivlje, da na zavodih, ki so namenjeni izobraževanju učiteljev in učiteljic za slovenske ljudske šole, slovenski jezik uvede kot učni jezik v toliko večem obsegu nego do zdaj, a za to skrbi, da se na teh zavodih omogoči pridobitev popolnega znanja nemškega jezika.“

Na Dunaji, 29. aprila 1882.

Czartoryski,
načelnik.
„Slov. Naroda“ prevod.

Kvičala,
poročevalec.

Dopisi.

iz Gorice, 9. jun. Gorica nima še žu-pana, odkar se je s l. t. m. dr. Deperis odpovedal. Starešinstvo je odpoved sprejelo v seji l. t. m., ob enem se pa na predlog starešine dr. Vinci-ja zahvalilo za dosedanje delovanje županovo. Prebralo se je v tej seji tudi neko pojasnilo županovo o finančnem stanju mes'a. To poročilo se je oddalo v pretres finančnemu odseku starešinstvenemu. Po tem poročilu bi ne bile denarstvene razmere goriškega mesta toli-ko na slabem, kakor se govori in piše. Tudi se je bil razdal po mestu en list, ki je župana zagovarjal, češ da se ni v nečemur pregrešil, razun da je poso-dil nekemu sorodniku več vsoto iz ustanove Formi-ca, ne da bi bil ta znesek zagotovil na podlogi hipo-tekarni. Od druge strani pa so po mestu pripovedo-vali, da je finančni odsek in potem pododsek velike nerednosti našel v mestnih denarnih zadevah. Vse nekako temno so govorili, kakor da bi veliko tisoč primanjkovalo v mestni denarnici.

Zlasti da se je Viljem pl. Ritter, ud onega pod-odseka, zavzel nad zaslejeno nerednostjo, in da so silili, naj bi župan takoj odstopil. Ali da so vender s tako zahtevo počakali od 20. maja do 1. jun., upa-joč, da se meščanstvo pomiri. V tem zmislu so poro-čali tudi v lahonski list „Indipendente“, kateri je bil doslej vedno prijazen v poročilih o delovanju mestnih očetov goriških. Iz tega sklepa, da mora zares ne-kaj gujilega biti v mestni upravi goriški, zlasti ker „Indipendente“ žuga, da bo še vse drugače govoril, če se predrznejo kak enak listič po mestu raztrositi, kakoršen je bil oni „Per la verità“, v katerem je anonymus dosedanjšega župana opravičeval. Indipen-tyov dopisnik pravi, da se vzdržuje, ker uoče o prvem

meščanu nadrobno poročati, da pa naj dotičniki molče, ako nočejo še česa družega brati v trž. organu!

Žuganje od take strani je zelo pomenljivo. Zato pa se je občinstvo, ki je bilo 1. jun. v mestni hiši mnogostevilno zastopano, zelo čudilo, da se je seja takó mirno vršila, kakor da bi se ne bilo prej nič pripetilo. Mestni očetje namreč niso nič govorili; tem bolj se je spogledavalo občinstvo, in „Ind.“ dopisnik in mestni tajnik sta se začela v „Ind.“ pripraviti, ker ni bil tajnik navzoč v oni seji, kakoršne se ni doživelo goriško mesto po poročilu „Ind.“ V Trstu izhaja tudi list „Imparziale“; ta pa je najbolj razkačen nad mestnim starešinstvom; on ne prizanaša ne „liberalcem“ ne „častljivim“ udom tega zastopstva. Ne vemo, ali bi nam lista ne zasegel drž. pravnik, ko bi hoteli vse ponatisniti. Dopisnik se tolaži, da se morda starešinstvo razpusti in pravi: Speriemo che colla dissoluzione di quel crocchio, che sin' ora ci padroneggiava, rallegrandosi anche della validissima protezione dei molto reverendi, che sedevano e siedono in Consiglio, si arriverà finalmente di avere una rappresentanza comunale, che si occupi dell' amministraczione del patrimonio comunale e non della difesa di sacri diritti, da nessuno contestati“ itd. Kakor smo slišali, dajejo meščani temu dopisniku prav in želé, da bi se stvari predruščale. Da je spremembe potreba, razodevajo mestni očetje sami s tem, da se neki brani ta ali oni prevzeti mesto prejšnjega župana, in da popolnem molče o poročilih po ital. in celó nemških listih. Sicer pa počakamo tudi mi, kaj bodo dosedaj prijateljski listi mestnega zastopstva še nadalje poročali; doslej so prijavi naravnost in prekrito več, nego more biti mnogokomu ljubo.

Iz Kanala, 3. jun. Dne 31. maja ob 8 1/4 uri zvečer prepregli so črni oblaki nebo na severnem kraju, kateri so se zmirom bolj vlekli proti jugu. — Bliski so švigali na vse strani, malo časa potem nastala je huda nevihta; velika toča, orehu podobna vsula se je iz oblakov. To je bil strašen prizor, akoravno je trajal le pol ure. Toča ležala je v kakem kotu za pol metra na visoko; žalosten je bil pogled na polje in vinograde; vsi pridelki, kakor grozdje, pšenica, fižol, ječmen itd. ležali so potepani na tleh. Pšenica, ki je v tako lepih klasih po koncu rastla, morali so jo porezati in živalim za pičo dati. Ravno tako ravnali so tudi z drugimi pridelki. Trta, ki je bila pred pol ure polna grozdov, bila je pozneje brez nobenega. Ubogi kmet, upajoč na dobro letino, bi bil oni večer skoro obupal. Skoda se čeni na več tisoč goldinarjev. Bog da, Bog vzame, pravi pregovor, tako se je tudi nam godila. Da bi se nam nikoli več kaj enacega ne pripetilo.

Iz Trnovskega gozda, 20. maja. Kakor vsako leto, prišel je tudi letos grof Chambord na lov divjega petelina. Ali letos ni imel sreče, če tudi je začel petelin nenavadno zgodaj peti: letos že prve dni sušca, druga leta pa še le prve dni aprila. Veliko truda imel je visoki gospod, ali vse zastonj; slabo vreme bilo je krivo. Večo srečo imel je knez Lobkovic, generalmajor v Gorici. 23. aprila ob 3 3/4 uri zjutraj vstrelil je enega petelina, 10 minut pozneje drugega, 24. aprila tretjega. Veselo se je odpeljal visoki gospod s tremi petelini v Gorico. Pred osmimi dnevi ustreli je tudi enega na Lokvah.

Ali čujte! gospodična Lojza Wertzer, hčerka c. kr. gozdnarja na Trnovem, 18 let stara, ustreli je tudi petelina. Ker je to redka prikazen, hočem to bolj natančno popisati. Ker je knez odpeljal tri peteline, reče mi c. kr. gozdnar v Karnici: „Zdaj imamo v prevdaru, še dva petelina ustreliti. Nesite ta list gospodu gozdnarju na Trnovo, naj pride s svojo hčerko na petelina.“ „Gospodična na petelina“? se začudim gospodu. Vzamem list, katerega naj nesem gozdnarju na Trnovo. Ko pridem na Trnovo, izročim list g. gozdnarju. Ko prebere list, da mi družega, naj ga nesem gozdnarju v Karnico, ter mi reče, koliko petelinov poje, in kje. Imenujem mu; „Eden v Praprotu, eden v Malem in eden v Velikem Crmejaku, trije v Nagnovcu in eden v Nemškem Hribu. Ti so najbolj gotovi in lepo pojejo.“ Potem se vrnem domov, ter oddam g. gozdnarju list. Ko ga prebere, mi reče: „Dobro, povejte še čuvajn N. N... Opolnoči nas pridita buditi, da gremo ob 1 uri. Grem k mojemu tovaršu ter ga vprašam: „Ali veš, kaj je novega?“ „Ne“, mi odgovori ta, „Gospodična Wertzer pride nocoj na petelina, jaz in ti pa, greva z gospodično, rečem mu jaz, in še pristavim: „Trud bo zastonj, pomislimo da pride gospodična po noči ter porabi za pot v Karnico 2 uri. Potem, ko se malo odpočije, napravi se zopet na pot. Do hriba potrebuje tudi 2 uri in pol na vrh; ali po kaki poti! Po ledu in snegu, po mokrem, po skalah in po grmovji. Ustrelil sem že mnogo divjih petelinov, peljal sem tudi že več lovecva na petelina, ali koliko smo trpeli. Kaj pa hočemo z mlado gospodično? Ne pripeljeva je do tje, in ako bi jo tudi pripeljala, Bog vé, kako strelja.“ Teško je bila gospodična oči zatisnila, že tolčem na duri: „Vstanite“. Stal sem že s svojim tovaršem s

svetilnico v roki pre-ldurni. Gospodična vstane in pride ven ter popraša: „Kaj mislite, bo li danes dober lov.“ „Upanje imamo“, odgovoriva. Ali ravno nasprotno sva mislila. Potem stopi k nam gozdnar, oče gospodični, in pravi: „Pripeljita jo na mesto, kjer bo streljala, ker ni bil še do zdaj na lovu divjega petelina; in ne zaa naskakovat strelja pa dobro“. Poslovimo se o č. gozdnarja in odide. 2 uri in pol smo hodili do vrh Nagnovca. Nisem mislil, da bo gospodična tako dobro hodila. Ugasneto luč in se malo usedemo in nekoliko odpočijemo. Imeli smo še 600 do 800 korakov, da bi prišli do petelina, ali po kaki poti, po temi, skoz tangle, skalovje, po goščavi, po zmrzlih tleh, po snegu itd. Ko dospemo bliže petelinu, se usedemo in počakamo kakih deset minut, kar zaslišimo: „Kr, kr.“ „Ali slišite gospodična?“ „Da, da,“ ali vedeli nismo, kje da je. N. N. gre na vrh, ki je stal kakih 200 korakov od tam. Kakor je pa po skalovji stopal, zasliši je to petelina, in se ni več oglasil. N. N. se je zmotil in se vrne. „Zakaj si tako ropotal po skalah, petelina te je gotovo slišal.“ poprašam ga. „Ne ga gozi, vražja duša, poznam njegove muhe“, odgovori mi ta. Gremo od tam kakih dve sto korakov, postojimo nekoliko in zaslišimo: „Klep, klep, pok, žig, žig, žig, žig.“

Naskakovali smo tako dobro, da smo bili prišli že blizu petelina; 40 skokov daleč smo ga gledali 10 minut, kar na krat se zasliši strel in kmalu potem odmev z družega hriba. Bil je to gozdnarja, ki sta merila na družega petelina. Petelin pa, na katerega smo čakali, sklopne parkrat, glavo obrne, in: frrr, frrr, frrr.“ — Jeza me je držala, in život se mi tresel, da ni bilo prestati, ker petelin ni bil predaleč, da bi ga ne ustrelija. Če je bil petelin le še enkrat prevrgel, ni bil več „frrr, frrr“. K sreči slišimo tam na robu družega peti, dospemo zopet na 40 korakov in čakamo, da se petelin prevrže — al zastonj — v trenutku prileti petelin, ki je poprej odfrčal, in se usede na drevo, ne daleč od tam. Oni petelin zleti 200 metrov od tam na drugo drevo in poje dalje. Gospodična prisope vsa vtrijena po skalovji. Enkrat je postala bleda, enkrat rudeča od same žalosti. Ali ne ustrašimo se. Eden, dva, tri, in kar smo prišli na lepši prostor, delali smo celo po štiri skoke. V malo minutah bili smo na strelu. „Gospodična vidite li petelina.“ „Da, da, vidim ga.“ „Pipravite se kar na strel.“ To se je v trenutku zgodilo. Poc, in petelin se je zvrnil. Kakor verveca je gospodična od veselja skakala do tretjega petelina. Ženska roka ni ustrelija nikdar poprej divjega petelina v Trnovskem gozdu. To je bilo veselje po toliko zaprekah!

V Ljubljani, 7. junija. Čez trinajst dolgih let dobila je bela Ljubljana zopet slovenskega župana. Deželni predsednik g. Winkler, spremljan od vladnega tajnika grofa Paceta, je slovesno vnesel g. Petra Graselija v županovo službo in čast. Navzoči so bili pri tej slavnosti razni mestni odborniki tudi udje kupčijske in obrtnijske zbornice s svojim predsednikom, mestni učitelji, uradniki, požarna bramba in mnogo razumnih in med meščanov. V svojem deloma nemškem, deloma slovenskem govoru obečal je g. dež. predsednik novemu županu vladno podporo v vseh zadevah za prapet ljubljanske občine, povdarjal tudi neomajljivo zvestoto Kranjcev do najvišjega prestola ter omenjal šeststoletnice, ki jo bo praznovala dežela prihodnje leto v navzočnosti cesarjevi v spomin združenja z Avstrijo. Novi župan se je spodobno zahvalil in rekel v svojem odgovoru med drugim tudi to, da oziroma, kakor do sedaj tako tudi v prihodnje, zvesto domovini in praporu, pod katerim je bil voljen. Proti nemški in nemškutarski manjšini mestnega odbora obrnen, je rekel v nemškem jeziku, da ga veseli, da je stališče njegovo in njegovih političnih nasprotnikov popolnoma jasno, pa da vse eno upa od njih, ako je kaj resnice na pregovoru: „Patti chiari — amici cari“ — složnega delovanja mestu v prid in to tem bolj, ker k sreči se mešajo redko kedaj srenjske zadeve s političnimi. S slavoklici cesarju se je končala ta svetlost. Potem je bilo čestitanje in predstavljaje mestnih uradnikov, učiteljev in požarne brambe. Med obitajnimi nagovori je omenje vreden zlasti oni do učiteljev, katerim je priporočal z zlatimi besedami učebno se mladino, nado naroda. Objubil je vsi svojo moč in veljavo v prospeh mestnih šol na podlagi prave in zdrave pedagogike. Prednik g. Graselija se ni brigal prav nič za to stvar, ni poznal učiteljev, in tudi se mu ni zdelo vredno, da bi bil le enkrat šel pogledat v kako učilnico za časa svojega dolžnega županovanja. — Novi mestni odbor je imel uže dve seji, ki sta velevažnega pomena za mesto in narod in ste pokazali, da so izvolili meščani prave moze za srenjske očete. V prvi seji se je sprejel predlog, da se na čelo ma pripozna slovensčina kot uradni jezik ljubljanskega magistrata. Potem se je sklenilo državnuemu zboru poslati prošnje za vvedenje jezika v uradnih*) za ustanovljenje nadsodnije za Slo-

*) To sklop je pomenljiv, ker prejšnja nemška večina ljublj. starešinstva je bila odposlala petičijo v nasprotnem smislu. Ur.

vence v Ljubljani; sklenilo se je tudi kljub ugovoru nemškutarskih kolovodij, ki so zagovarjali s plitvimi razlogi monopol v njihovih rokah stoječe „kranjske hranilnice“, da ustanovi mesto novo štedilnico. Poslednja dva predloga odobravajo in hvalijo brez izjeme celo nemškutarski meščani, samo Dežnan, Schaffer, Suppan ne, ker zavoljo slepega sovraštva do slovenstva nimajo razuma za mestne koristi. To bo lepo priporočilo za prihodnje občinske volitve! Misel, ustanoviti mestno hranilnico, je javno sprožil g. R. v „Ljudskem Glasu“, in evo! njegov predlog je sprejet. Ta list utegne postati s časom pravo glasilo naših obrtnikov in mnogo pripomoči k spoznanju njegovih koristij in k narodnemu vzbujenju tega stanu.

St.

Tabor na Českem, 21. maja. Vse potovanje od Admonta do Amstettena na Dolnjem Avstrijskem je zelo zanimivo in romantično, ker se človek vedno vezi po krasnih dolinah med visocimi gorami. Človeka pa srce boli, ako pomisli, kaj bode za nekaj let iz teh krasnih krajev, ako se gozdno gospodarstvo ne izboljša. Popred so dolžili koze, da so one namreč glavni vzrok naglemu uničevanju gozdov. Zdaj pa ni koz četveronožnih, ampak so judovski fužinarjske za druge, katere več gozda v enem letu uničejo, nego poprej v 50 letih. Na celem potovanju nisem videl nobene smreke, ki bi imela pol metra v premeru, kar je gotovo jako žalostno! Sadržereja je tudi jako primitivna, in moram javno priznati, da je velika slabaja nego na Goriškem. Ako bi goriški posestniki imeli tako sposobno zemljo za sadžerejo, kakor jo imajo nemški Štajerci, bi gotovo druge vspehe pokazali, kakor gornji Štajerci in dolnji Avstrijanci okolo Amstettena. Sploh moram priznati, da so naši slovenski kmetje bolj inteligenti v vsaki zadevi, nego nemški kmetje.

Na Dunaji sem samo pospel in potem odšel naprej na Česko. Dolnja Avstrija, tako imenovani Wiener Wald-Viertel, je zemlja prilično nerodovitna, in imajo kmetje še večidel staro naravno gospodarstvo, kakor ga Nemeč imenuje „die Dreifelderwirtschaft“ namreč, da se zemlja dve leti obeje in tretje leto kot praho pusti, da se zemlja „odpočije.“ To gospodarjenje je tudi še na Českem vse do Tabora in tudi okolo Tabora v navadi, samo v manji meri, kakor mi je rekel prijazni gospod Farški, vodja na kmetijski šoli na Taboru. Uredba kmetijske šole na Taboru mi je jako dopadla. Mesto Tabor ima namreč obširna lastna posestva po prilici okolo 800 hektarov s 5 pristavami. Eno pristavo z vsem poslopjem, ki leži v mestu, je prepustilo mesto kmetijski šoli.

Kar šola naredi dobička, to koncem leta vodstvo mestni blagajnici odda. Mesto tudi še vsako leto daje za razna orodja in kemično-tehnične laboratorije 2000 gld. Profesorje plačuje dežela, katerih je 8 rednih in 4 izredni. Učencev je vseh 145. Živine imajo okoli 50 kosov, od katerih je ena pol pingovsko in na pol pa holandsko pleme. Mesto Tabor leži na hribčku, ki je pristopen samo od istočne strani, na severni strani ga obdaja krasno jezero Jordan in na zapadno-južni strani pa rečica Tinjica. Mesto je historično posebno iz Žižkovih časov jako znamenito. Bivalceev ima okolo 8000.

Ima tudi en gimnazij in eno realko. Mesto daje za oboje stanovanje in drva kakor tudi svečavo itd. Trga ima mesto dva, namreč mestni, kjer je Žižkov spomenik v podobi piramide, okolo katere je zapisano 12 glavnih bitk, katere je Žižko dobil proti zvitemu sovražniku slovanskemu. Te bitke so: Višehrad 1419.25 rujna; Sudomer 1420.25 brežna; Benešev 1420.19 kvetna; Poriče 1420.20 kvetna; Vitkov Žitov 1414.14 červena; Bori 1120.12 rujna; Litmerice 1421.29 kvetna; Žatec 1420 1 in 2 rujna (okt.); Novi Brod 1422 8. 9. 10 ledna (januar); Horice 1423 20 dubna (april); Kralov Hradec 1423 1 srpna; Mališov 1424 7 črvna (juni). Husov trg je tudi prilično lep. Posebno lepa je mestna hiša, katere je tudi pod Žižkom zidana. Mesto ima tudi še Žižkovo drateno srajco spravljeno. Od 4 trdnih turnov je še udeu in ta je še prilično dobro vzdržan. Tudi je bilo mesto s tremi zidovi obdano, od katerih so na nekaterih mestih še tudi dobri itd. Ljudstvo je prijazno, premožno, kakor tudi vseskozi narodno. Gospodu Farškemu, vodji na kmetijski šoli, izražam za tako prijazen sprejem kakor za trudopolno razkazovanje po raznih laboratorijih, hlevu in na polji mojo najtoplejšo zahvalo!

Fr. Žepič.

Politični pregled.

Cesar je podelil odstopivšemu skupnemu fin. min. Szlavy-ju veliki križ reda sv. Štefana in je imenoval na njegovo mesto Benjamina pl. Kallay-a. Ta je bil doslej prvi sekcijski šef pri zunanjem ministerstvu. Z njim so se dolgo pogajali za podeljeno mu mesto, ker je hotel, da se mu potrdi lastno izdelani program, po katerem se mu zdi kot upravnemu bosenskemu

in hercegovinskemu načelniku primerno postopati. Kallay, rojen 1839 iz stare plemenitaške ogrske redovine, je poznan kot bister, več, delaven in energičen diplomat. On zna dobro tudi srbsko in hrvaško, je bil najprej kot glavni konzul v Belgradu, je prehodil sam Bosno in Hercegovino in je pisal tudi o Srbiji. Dasi je Magjar, ima on pred očmi edino skupni blagor Avstrije, je bil že od začetka za pridruženje Bosne in Hercegovine k Avstriji. Kolikor smo slišali doslej o njem, smo veseli, da je postal ravno on oskrbnik posedenih dežel, in upamo, da bo uvedel tako upravo, kakor je tema deželama edino primerna. Grof Rud. Khevenhüller, dosedanji avstr. poslanec v Belgradu, pride neki na predlog Kallay-jev za civilnega načelnika v Bosno. Kakor Kallay, pozna tudi ta razmere na balkanskem polotoku v obče, in to je veselo znamenje.

Grof Ludolf, doslej avstr. poročnik v Madridu, pride kot poročnik (veliki poslanec), v Rim namesto Wimpffena, ki odide kot poročnik v Pariz.

V posedenih deželah se je vojačenje vršilo do konca prav mirno. Okoli 4000 hercegovskih vstašev je zbežalo v Črno goro; zdaj bi šli radi domu; ali fml. Jovanovič terja, da položijo orožje, da ugrabijo glavače in izročijo sodnijam.

Judov je prišlo čez avstrijsko mejo že nad 16000 v Galicijo. Žendarmi so dobili ukaz, da ne pusté nobenega juda čez mejo brez pomočkov in „pasov“. Bati se je, da se vname kaka kužna bolezen med revnimi in nesnažnimi ubežniki.

V Srbiji so upali, da se z radikaleci sporazumejo, zlasti, ker je kralj Milan prijazno in pomirljivo z njimi govoril. Pa so trdovratni ostali. Večina je v Skupščini vse volitve zavrgla, in vlada je nove razpisala, potem ko ponujenega odstopa ministerstvenega ni hotel kralj sprejeti.

Josip (Giuseppe) Garibaldi je prešli petek zvečer umrl na otoku Caprera (Kozjek) 75 let star. Garibaldi je bil vojašk junak, kot načelnik rudečnikom znan tudi našemu ljudstvu in poznan tudi kot velik nasprotnik Avstrije. Še lani je bilo govorenje, da pride k nam, da bi vzel Trst. Bil je tudi velik nasprotnik kat. Cerkvi. Zasluga pa ima veliko za združeno Italijo, ker je edinost pospešil z boji v Siciliji, na Neapolitanskem, Rimskem in drugod. Dokler si bo Italija štela v srečo združenje, bo po pravici tudi Garibaldi slavlila. To zaslugo vedó pa Italijani dobro ceniti; veliko je žalovanje po vsej Italiji. Mesta so se v črno zavila, štacune, gledišča so zapirali, velike vsote mesta odločujejo za dostojne spominke. Včeraj so truplo njegovo na Capreri sezgali, kakor je v poslednji volji sam zahteval. Pepel spravijo v primerno posodo (urno iz starega veka, katero je Rim v to podaril). Poleg vseh slabostij, katere je Garibaldi imel, ostane zgled domoljubja in nesebičnosti, s katero je nepremično deloval za domovino. Kar je sprejel za pravo, to je dosegal ne gledé na to, ali je politično in diplomatično, ne gledé na to, ali se najvišim osebam zameri. V tem pogledu bil je železne volje in popolnem zanesljiv; zato je ljudstvo vanj zaupalo, kakor da bi bil več kot človeške nature. Značaj njegov moramo spoštovati, tudi ko bi drugače njegovo delovanje v ciljih in nazorih obsojevali. Tako trdnih, v izvrševanju svojih namer železnih, požrtovalnih in nesebičnih značajev v družbi s slovanskimi lastnostmi podeli Bog Slovincem in Slovanom v vseh vekih, silah in potrebah, in ne bo se nam bati z lahko hlapčevske zgodovine, v kakoršne nas je žalibog preteklost le preveč oklepala!

Domače stvari.

G. Jos. pl. Schneid, kateremu se je zdravje zboljšalo, zapustil je Gorico in odšel v Pottschach na Niževavstrijsko. Naj bi plemenitemu gospodu spremeni zrak ugajal in ga nam popolnem okreplil!

O zdravilni morski kopeli v Gradu nam je došlo italijanski pisano, po vsem izvrstno osnovano

poročilo za leto 1881. Udeležilo se je dobrote te kopeli lani 39 otrok. Od njih se je zdravilo 37 po 47 dnuj, 1 pa 42 in še drug 38 dnuj. Največ (13) jih je bilo iz Gorice, 1 iz Stračič, 2 iz Oglej, 2 iz Cervinjana, 2 iz Kormina, 1 iz Gradiške, 1 iz Trsta, 1 iz Benedek, 1 od sv. Petra ob Šoči, 1 iz Rovinja, 1 iz Dornberga, 1 iz Boveca, 1 iz Kobdilja na Krasu, 1 s Srpenice, 1 iz Voloskega, 1 iz Tomaja, 2 iz Podgore. Po takem jih je bilo najmanj iz slovenskih krajev na Goriškem, dasi ni posnemati iz tega, kakor da bi bili otroci slov. staršev na Goriškem razumerno najbolj zdravi gledé na boleznj (skrofuloznost), ki se z največim vspehom odstranjuje v gradenski kopeli. Vidi se, da so se otroci bolj ali manj popolnem ozdravili in po vsem popravili. Prvi dan, ko pridejo in zadnji dan, ko odidejo, otroke tehtajo; iz razkaza je posneti da vsak otrok po 2, 3 do 5 in pol kila več tehta, ko odide ozdravljen. Deli morske vode, zrak in podnebje in vsa naprava, pod zdravniškim nadzorstvom, skupno blagodejno delujejo na ozdravljenje žovastih, zanemarjenih otrok, tako da je zavod gradenski prištevati največim dobrotam naše pokrajine. Gradenska kopel bo še daleč po svetu zaslovela, dasi je zdaj še v majhnih početkih. Premalo, veliko premalo jo podpirajo prijatelji človeštva in v obče premožni ljudje. Ta zavod je vreden, da ga podpirajo tudi Slovenci, zlasti goriške pokrajine, ker s tako vzajemno podporo bodo uživali tudi bolni otroci slov. staršev v večem številu neprecenljivo dobroto tega zavoda.

Stroškov je bilo lansko leto 1442 gold. 50 kr., ako odštejemo 119 gl. 42 izrednih stroškov, se je izdalo samo 1323 gl. 8 kr. za 39 žovastih otrok, 2 vsmiljeni sestri in 2 služnih, tako da ne pride na vsako osebo več kot 30 gl. 76 kr. Vse premoženje znaša v vrednosti poslopja 9000 gl., mobilij 781 gl., pohištva 270 gl., perila 225 gl. V denarji je 910 gl. 45 premoženja. Večinoma se vzdržuje zavod od darov. Cesar Franc Jožef je podaril lani 300, dež. zbor goriški 400, municipij goriški 300 in večje ali manjše zneske drugi dobrotniki; med temi je največ plemenitih družin. Iz takih donoskov se otroci vzdržujejo in zdravijo, ker večina jih je sprejetih brezplačno.

Duša zavodu je dr. pl. Pavel Bizzarro; on neumorno tuhta, kakó bi zavod svoje blago delovanje pomnožil in razširil; on je tudi oče zavodu. Okoli njega so v odbora vrli možaki, kateri si za sluge pridobivajo za pokrajino. Odbor je sedaj sestavljen tako: Karol grof Coronini, predsednik, Pavel dr. pl. Bizzarro, podpredsednik, Jak. Cristofoletti, tajnik in blagajnik; Karol vit. Catinelli, Aron dr. Luzzatto in Armin dr. Perco, odborniki. Zdravnik v Gradu je zdej Florijan dr. Ubaldini. Naj bi se vedno več dobrotnikov našlo, in naj bi se pridno oglašali starši, katerim otroci bolehalo in so v nevarnosti, da jim skrofulozna bolezen nevsmljeno pretirga prezgodaj mlado življenje.

Na Sv. telo je začelo deževati v Gorici, ravno ko se je imela pričeti procesija. Sv. opravilo se je obhajalo potem samo v prestolni cerkvi.

V kapucinski cerkvi v Gorici se bo obhajal ta mesec 4 dni spomin, da je bil 8. dec. 1881 Lovrenc Brunduzijski, iz reda kapucinskega, med svetnike prištet. 17. jun. bo na večer ital. pridiga z blagoslovom; 18., 19. in 20. bo zjutraj slovenska, zvečer pa ital. pridiga.

Toča je v občinah okoli ipavskega trga vse polje vničila; enako hudo je pobila po mnogih krajih na Gorenjskem in Štajerskem.

Judom v pomoč, ki prihajajo iz Rusije prek Avstrijske meje, hočejo nabirati tudi v Gorici darove. Po mestnih zidovih je v ta namen brati poziv odbora, kateremu je na čelu Karol pl. Ritter.

Pretep je neki bil binokstne praznike na Gradiškuti med ondrotnimi in prvačinskimi fanti. „Cittadino“, ki to žalostno novico svetu razglašá, porogljivo Slovincem svetuje, naj nehajo s pretepi, češ, da zdaj se oni ponašajo s svojo omiko čez tri kontinente. Vidite, fantje, svet vse Slovence zasmehuje po časnikih zaradi vaše neprevidnosti!

Utopila sta se 29. maja v Idrijci pri Cerknem dva mladeniča v najlepšem cvetju. Prvi je bil 18, drugi 21 let star. Kakor poročajo „Sl. Narodu“, žla sta vroča v vodo; da je to nevarno, znano bi moralo biti tudi mladim ljudem.

Pri tržaških mestnih volitvah so zmagali v IV. razredu samo Progressovci, t. j. kandidatje, za katere je „Independent“ vsak dan po cele strani priporočil napisal. Od 978 glasov oddalo se jih je skoro po 700 tem 12 apóstolom Independentove vere. Potem pa naj raznašajo po svetu, da „Irredenta“ je v Trstu pokopana! Kandidatje, ki so se prištevali avstrijski stranki, so tedaj hudo propadli. Danes so volitve v III. razredu.

Trst in Garibaldijeva smrt. Ko je došla vest o smrti Garibaldijevi v Trst, videl si na korzi in po drugih večih ulicah veliko štacun zaprtih; gledišča so bila na večer tudi zaprta. Poročevalci niso smeli tega dogodka telegrafovati n. pr. v

„Neue fr. Presse“. Nekaj oseb je policija zaprla, ko so se ob tej priliki javile v protiaustrijskem duhu. Ital. dobrodelno društvo je sklenilo odposlati v enec in deputacijo k Garibaldijevemu pogrebu. Tako se dela v Trstu!

Tržaško italijansko društvo „Ginnastica“ je vse drugo počenjalo, kakor pa to, za kar je bilo po pravih poklicano. Kedar je Italija kak naroden praznik ali demonstracijo obhajala, je tudi to društvo dolečevalo enake in iste dneve za svoje praznike in zabave. Kakor nam je nek Tržčan povedal, so si bili tudi ginnastikarji posvetili tudi sedaj poseben dan, ki se je zlagal z dnevom, katerega Italijani obhajajo svojo ustavo (Lo Statuto); ker pa je Italija zaradi smrti Garibaldijeve ta dan praznovanja odložila, se je podvizala tudi Ginnastica svojo zabavo odložiti! Na to je Ginnastica dobila od polic. direktcije tržaške 6. t. m. ukaz, v katerem je povedano, da je trž. vlada društvo razpustilo z odlokom 4. t. m. Prostora društvene je policija dela pod svoj kijuč. V policijskem dekretu je rečeno, da društvo se je razpustilo zato, ker „kaže politične namere in državi nevarne, zaradi česar neodgovarja več pogojem postavnega svojega obstanka“ (che la Società tende a scopi di natura politica e pericolosa allo Stato, per cui non corrisponde più alle condizioni della sua esistenza legale). Kasno, kasno, pa vendar!

Archivio storico per Trieste, l'Istria ed il Trentino je list, na Italijanskem izhajajoč, list, ki zgodovino naših južnih pokrajin razpravlja in preobrača, potem pa pridno avstrijskim Lahom pošilja. Dež. sodnija tržaška pa je videla, da trž. irredentovcev ni potreba še posebe z irredentovsko-zgodovinskimi argumenti prepričevati; zato je nadaljnje pošiljanje take zgodovine kot tiskovna oblast ustavila in prepovedala.

Č. g. Jože Križman, slovenski pisatelj in rodoljub, je imenovan za stalnega učitelja verozakona v Pazinu.

Gledé na skupno razstavo sadja v Trstu 1. 1882 piše g. Povše v „Gosp. l.“:

Razstavní odbor v Trstu je za sadjerejsko razstavo odločil primeren prostor in sicer po znani cení. Prav bi bilo, da bi tudi naša dežela bila vredno zastopana v tej razstavi, zato toplo prosimo, da se deležijo te skupne razstave vsi oni gospodarji, ki imajo kako lepo žlahno sadje, da bomo tako sveto pokazali, da ima naša Goriška dežela res vse, kar ji stori mogoče privedati si ime odlične sadjerejske dežele.

Ponovljeno prosimo vse gospode posestnike, ki imajo uže zasajenih žlahnih sadnih plemen, da se ne odtegujejo temu domoljubnemu poslu, kajti to je neovrgljiva resnica, da človek mora imeti dobro ime, če hoče v svetu kaj veljati, in tako je tudi z raznim blagom.

Prav v sadjereji pa ima naša dežela iskati si še mnogo virov, in Bog varuj nezgod v trtojeji, le edino še v sadji bi nekatere pokrajine zamogle najti zaslabo, kakor n. pr. Brda in nekateri drugi vinorodni kraji. Za oglase prav rad posredujem, sploh to sadno in mlekarstvo ter vinsko razstavo pospešujem, ker nadejam se, da po teh si pomaga naše kmetijstvo, katero mora delovati na to, da njega pridelki dobijo sloveče ime.

G. Jos. Nollí, slavni operni pevec, Slovenec, prišel je iz Odese za nekaj dni v Ljubljano.

V Ptuj je došlo 29. maja k odprtju „Narodnega doma“, ki so ga rodoljubi kupili, Slovincem od vseh krajev. Videl si mnogo odličnih gostov, kakor drž. poslanca Hermana, dr. Kreka, dr. Gršaka, dr. Turnerja iz Budimpešte itd. Akad. društvo „Triglav“ je prišlo iz Gradca sodelovat s petjem. C. g. Božidar Rajč je z izvrstnim govorom vse občinstvo navdušil in očaral. Ves program se je sijajno izvršil. Ptuj ima le premnogo nemčurjev, pa jih ni bilo videti. Živeli rodoljubi, živela slov. domovina!

Na Vrhniki je bila prešlo nedeljo priredila Vrhniska čitalnica lepo veselico v prid „Narodnemu domu“ in je bila privabila obilo ljudstva in mnogo rodoljubov. Dr. Tavčar je občinstvo navduševal v daljšem govoru. Enako lepo veselico v isti namen je bila napravila istega dne Šišenska čitalnica na Kozlerjevem vrtu.

„Matica slovenska“ bo imela 14. jun. 18. redni veliki zbor. Na tem zboru bo volitev 17 novih odbornikov. Odbor bo poročal o prenaredah pravil, kakor mu je lauski občni zbor naročil, in o „Narodnemu domu“.

Vrtec, časopis s podobami za slovensko mladino ima bogato in lepo vsebino tudi v 6. št., med drugimi so v njej ti sestavki: Franjo Pizarro, osvovitelj Peruvanski — Henrik I., ptičar — Zgodovinsko — mestopisni obrazec: Idrija. Vrtec, ta izvrstni podučni list, posvečen nežni slovenski mladini, stoji za pol leta 1 gl. 30 kr., in se dobé še vse letošnje številke. Uredništvo „Vrtevo“ se nahaja v Ljubljani, mestni trg št. 9.

Hrvatska Vila je prinesla v 5. zvezku krasno podobo od Schefferja: Jezus in skušnjavec (svetlost), doprsni sliki And. Palmoviča in Avg. Šonoe itd. v prozi pa poleg drugega daljše kritike o izišlih knjigah. Ta najlepše ilustrovani list jugoslovanski doslej zvesto spolnjuje svojo obljubo; naročniki pa so na Hrvaškem razmeroma zanikrni, kot le prepogosto tudi — v Slovencih.

Slovensko slovstvo. Josipa Jurčiča Zbrani spisi. Založil in na svetlo dal odbor za Jurčičev spomenik. Uredil Fr. Levce. I. zvezek: Deseti brat, roman. Natisnila Narodna tiskarna v Ljubljani 1882, 80. 293 str. Cena 1 gld. Ta knjiga je te dni dovršena ter se je začela se ta teden po raznih knjigarnah prodajati. Dotični odbor je dal priljubljenega „Desetega brata“ za tega delj najprej na svetlo, ker je ta roman že blizu osmi let do cela razprodan in ker ljudje največ povprašujejo po njem. Ostali zvezki prinašali bodo Jurčičeve zbrane spise, kolikor je možno, v kronološkem redu; vsako leto pridejo na svetlo po trije od 18-20 pol obširni zvezki v srednji osmerki, tiskani z novimi črkami na lepem, gladkem papirju. Prvih šest zvezkov obsegalo bode romane, povesti in novele; sedmi zvezek dramatične spise in balade; osmi studije, feuilletona in nekatere politične članke, deveti literarno ustalino, osobito na pol dovršeni-rom. „Slovenski svetec: in učitelj“, deseti životopis s podobo in raznimi listi. „Lj. Zvon.“

Gospod urednik!
Prosim Vas, da mi v svojem cenjenem listu dovolite malo prostora za kratko opomnjo glede „trnega hudička“, kakor ga imenuje Vaš g. dopisnik v zadnjem listu „Soče.“

Tudi uene je močno zanimalo videti živalco, o kateri se je med goriškimi vinogradniki uže delj časa pogovarjalo in pripovedovalo o njeni škodljivosti na vinski trti. A ko mi je č. gosp. Pevše pozneje pokazal jedno, ki mu je bila poslana iz Šempasa, zdelo se mi je precej jako neverjetno, da bi ta živalca res kvaro delala. Spoznal sem v njej prav navadnega curčka (*Centrodus cornutus*), katerega je pevsod najti, posebno rad biva na leski, ne da bi bil kakarkoli škodljiv. Da bi se torej preveril na svoje oči, pisal sem v Prosek, od koder je bilo slišati največ pritožb, da bi mi poslali nekoliko po tem škodljivci poškodovanih mladik. In po prijaznosti tamošnjega učitelja gosp. A. Hrasta sem jih res hitro udobil. Mladike so bile črno pikaste, a na prvi pogled je bilo znati, da te pike niso vbodi kacega mrčesa, temveč glivice pod tenčico (gornjo kožico). S prva so pike posamične, potem se jih več bližnjih zlije skup, naposled predró tenčico in se širijo in razjedajo dalje, kakor kak lišaj. Gospod vodja Bolle označil mi je to glivo za *Gloeosporium ampelophagum*. „Hudiček“ pa je pri tem nedolžen. Fr. Erjavec.

V sladničarni
Anton-a Baumann-a & Co.
v Gorici. Via Seminario št. 8
izključna zaloga
vin pridelka pl. FABRIS-A iz Sv. Florijana v Brdih.
Vino burgundsko staro . . . . . steklo po 70 kr.
Pikolit prav star . . . . . „ po 60 kr.
Kdor vzame več, se mu cena zniža.

Velika dunajska opravna razstava.
Dunaj, Franz Josefs-Quai 27.
Samo, dokler je kaj zaloge.

3 kosi ženskih srajc, olepšane z najfinejšim vezanjem in šipkami	gl. 2.25
3 kosi finih nočnih korset za gospé	2.25
3 kostimnih sukinj, olepšane z volnatim delom in obrodkom	2.25
3 kosi hlač, najfineje vezene in olepšane fantazijo	2.25
12 batistnih žepnih rut, barvane in s trakovi obrobijene	—75
6 parov dokolenskih nogovic, fino barvane ali šamice	1.50
3 kosi predpasnikov za gospé s finim vezanjem	1.50
1 „ „ rjuh, velike, sivane in obrobijene	3.—
3 kosov prtov, belo obrobijeni in barvani	2.—
21 kos, kavni prt, najfineje barvan z rezami	1.50
12 kosov prtičev, fina garnitura	1.50
61 kosov in je popolna oprava samo za	gl. 20.95
1/2 oprave 10 gl. 50 kr., — 1/4 oprave 5 gl. 25 kr.	

Sraje za moške okoli 8536 kosov iz profinega franc. kretona, angl. širtinga ali Okafort od 50 kr. do 1 gl. 80 kr. v vsakoteri velikosti. Velikansko lepa ripsgarnitura ok. 3380 pasov, obataja iz 2 posteljnih odelj, 1 finega miznega prta, poprej 35 gl., zdaj samo 9 gl. a. v.

Cenitniki franko in brezplačno.
Naročila so ali proti poprejšnjemu plačilu ali pa proti povzetju.

Čudovite kapljice

Sv. Antona Padovanskega.

To priprosto in naravno zdravilo je prava dobrodejna pomoč in ni treba mnogih besedi, da se dokaže njihova čudovita moč. Če se le rabijo nekoliko dni, olajšajo in preženejo prav kmalu najtrudoviteše želodčne bolezni. Prav izvrstno vstrezajo zoper hemorojide, proti boleznim na jetrih in na vranici, proti črevesnim boleznim in proti glistam, pri ženskih mesečnih nadležnostih, zoper beli tok, božjast, zoper srcepok ter čistijo pokvarjeno kri. One ne preganjajo samo omejenih bolezni, ampak nas obvarujejo tudi p. od vsake bolezni.

Prodajajo se v vseh glavnih lekarnicah na svetu; za naročbe in pošiljave pa edino v lekarnici **Cristofoletti v Gorici, v Trstu v lekarni C. Zanetti in G. B. Rovis. in v lekarni Alla Madonna v Korminu.**
Ena steklenica stane 30 novcev.

POZOR!

Božjast.

Oni, ki bolehalo zaradi krča ali živcev, in vsi ki se zanimajo za take bolezni in iščejo gotovega zdravila, naj si zaupno prikrbijo brošuro dr. Boas-a.

Brezplačno in franco jo razpošilja
DE. BOAS
Pa. is, Avenue Kléber, 10
Champs-Elysées.

Bela Parlagi, prej firma Brachfeld et Wellisch München, zdaj Paris Avenue Wagram, 29 ne razpošiljajo več moje brošure, ker sem jim jo odtgnil.

Le enkrat

se ponuja tako dobra prilika; da se more izvrstna ura za polovico cene kupiti.

VELIKA RAZPRODAJA

Po vsej Evropi nastale politične razmere se tudi Švice niso ognile i zato se je mnogo delalcev izselilo, valed cesar se rušijo tudi fabrike. Tako je i prva najznamenitejša uravnica, katero mi zastopamo, zdaj zaprta i nam poverjena razprodaja njenih izdelkov. Tako imenovane Washington žepne ure so najboljše ure na svetu, izvenredno krasno vrezljane i vezene i po ameriškem sestavu napravljene.

Vse ure so na sekunde repasirane i mi dajemo poročstvo za vsako uro na 5 let.

Za dokaz gotovega poročstva i stroge solidnosti se s tem javno obvezujemo, da hočemo vsako uro, ki ni polvolji, nazaj vzeti i zamenjati

1000 žepnih remontoir ur, navijajo se brez ključa, s stalnim zaklopcem, izvenredno točno na sekunde regulirane, razen tega po novem načinu elektrogalvaniški pozlačene, z verižico, medaljonom itd. poprej gl. 25, zdaj ena le po 10 gld. 29 kr.

1000 krasnih ur na kotvo iz srebro-nikla, na 15 rubinih, z emajliranim kazalom, za sekunde, kristalnim plošnatim steklom, poprej gl. 21, zdaj ena le gl. 7.25, vse na sekunde repasirane.

1000 ur na vreteno, z izrezanim zaklopcem in srebro-nikla, kristalnim plošnatim steklom na 8 rubinih, najnatanjčnije repasirane, z verižico, medaljonom i zmetnim etujem, poprej gl. 15, zdaj ena le gl. 5.60

1000 ur na kotvo, iz čistega 13 lojnega srebra po c. k. puncovnem uredu pregledane, na 15 rubinih, razen tega električno pozlačene, najnatanjčnije regulirane. Te ure so poprej stale 23 gld., zdaj pa stoje le gl. 13.40

1000 Washington remontoir žepnih ur iz pravega 13 I. teškega srebra, po c. k. puncovnem uredu pregledane. Poročstvo se daje, da so najtočnije na sekunde repasirane, notranja sestava je iz nikla i teh ur ni treba nikoli popravljati. Taka ura je veljala poprej gl. 35, zdaj pa se dobiva za neverjetno ceno 16 gld. Razen tega se dobiva z uro vred zastoj verižica, medaljon, etui i zameta i ključ.

1000 prvih zlatih ur za gospé, na 10 rubinih, prej 40 gld., zdaj 20 gld.

1000 remontoir ur iz pravega zlata za gospode ali gospé, prej 100 gld., zdaj 40 gld.

650 ur za zid z najlepšim emajliranim okvirom in bitnim kladivom, poprej 6 gld. 75 kr.

650 ur budilnic z udarcem, ki prav dobro tolče, najnatanjčnije regulirane, tudi pripravne za mizne pisane; poprej 12 gld., zdaj le 4 gld. 80 kr.

650 ur z nihalom v najlepše izdelani visoki gotiški omariči, navijajo se vsacih 8 dni, najtočnije na čas regulirane, izvenredno lepe i krasne. — Ker ima taka ura še po 10 letih dojno vrednost, ne imela bi se v nobeni hiši pogrešati, posebno ker je taka res krasota sobi. Take ure so poprej veljale po 35 gld., zdaj pa izjemno le 15 gld. 75 kr.

Kadar se naročujete ure z nihalom, treba je priložiti zagotovščino. Napis:

Razprodaja ur
uravnice Ph. Fromma
Dunaj, Rothenthurmstrasse št. 9, partere

Kupčija z dišavino ANTONA MAZZOLI-JA

V GORICI,

v gosposki ulici (via dei Signori) št. 6.

Tu je dobro preskrbljena zaloga zdravilnih dišavin, kemičnih izdelkov, raznovrstnih rečij za barvarje, smetih barv na olje in suhih, vsakovrstnih čopičev, domačih in tujih lakov (firnežev) za vsako rabo do najfinejše vrste.

Glavna zaloga cementa za počasno in naglo delo, prvih vrst in je, kakor se s poročtvom zagotavlja, za vsakotero delo in po ceni, ki se ne boji nobene konkurence.

Edina zaloga toliko imenitnega strupa za miši in podgane.

Edina zaloga toliko imenitnega laka Vater-propf-ovega za porabo na kakošni koli tkanini, katere voda potem ne premoči, toliko za dežne plašče, kolikor za vozove itd.

Zaloga žvepla prve vrste za trtno žveplanje, in po preugodnih cenah.

Upajoč, da me slavno občinstvo počasti z obilimi naročbami, obečujem točno postrežbo z neprekosljivim blagom vsake vrste in se poklanjam z vsem spoštovanjem

ANTON MAZZOLI.

Dasjeva knjigarna in prodajavnica papirja
JOSIP PALLICH
v Gorici na Travniku št. 6

priporoča svojo bogato zalogo šolskih, molitvenih in raznovrstnih drugih knjig, šolske in pisarniške priprave — vse po najspodobniših cenah.

Glavni dobitek ev. 400.000 mark ali 500.000 lir v zlatu.	Naznanilo sreče.	Dobitke garantuje država.
--	------------------	---------------------------

Vabilo k udeležitvi dobitnih šans ob velikem izsrečkanju dobitkov, garantovanih od hamburške države, in se mora dobiti

mark 8 milijonov in 940.275.

V teh ugodnih srečkanjih, ki obsegajo po pregledu, samo 193.00 lozov, pridejo na vrsto ti-le dobitki:

Glavni dobitek ev. 400.000 drž. mark.

1 dobit. à mark 250.000	54 dobitkov à mark 5000
1 dobit. à mark 150.000	5 dobitkov à mark 4000
1 dobit. à mark 100.000	108 dobitkov à mark 3000
1 dobit. à mark 60.000	264 dobitkov à mark 2000
1 dobit. à mark 50.000	10 dobitkov à mark 1500
2 dobit. à mark 40.000	2 dobitkov à mark 1200
3 dobit. à mark 30.000	530 dobitkov à mark 1000
1 dobit. à mark 25.000	1073 dobitkov à mark 500
4 dobit. à mark 20.000	101 dobitkov à mark 300
7 dobit. à mark 15.000	25 dobitkov à mark 250
1 dobit. à mark 12.000	85 dobitkov à mark 200
23 dobit. à mark 10.000	100 dobitkov à mark 150
3 dobit. à mark 8.000	27069 dobitkov à mark 145
3 dobit. à mark 6.000	itd. itd. v vsem 47.600 dobitk.,

ki izidejo v 7 delih v nekoliko mesecih.

Prvo izsrečkanje je uradno odločeno

14. in 15. junija t. l.

cel izvirni loz stane samo gold. 3.50
pol " " " " " 1.75
četrt " " " " " —.88

in jaz razpošiljam te od države garantovane loze (na promese) tudi v najdaljnje kraje proti vpošiljati v gotovini, najprikladnje v frankovanih pisnih. Vsak udeleženec dobi od mene zastoj z izvirnim lozom tudi izvirni pregled, preskrbljen s pečatom državnim in neposredno po izsrečkanju uradno razkazalo, in ni treba za to prašati.

Izplačila in pošiljatev dobljenih zneskov izvršuje naravnost in naglo udeležencem in v največji tajnosti.

Vsakotero prašanje naj se napravi po pošti ali s frankovanim pismom.

Oni, ki se hočeja udeležiti sreče, naj se za to pot do 14. junija t. l. oglase v popolnem zaupanju pod naslovom:

Samuel Heckscher senr.,
Bank- & Wechselhaus, Hamburg.